

Komisja podejmuje dalsze kroki, aby pomóc państwom członkowskim w odbudowie po katastrofach klimatycznych

Komisja Europejska podejmuje dalsze kroki w celu **wsparcia państw członkowskich dotkniętych bezprecedensowymi klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem.**

Jak zapowiedziała przewodnicząca Komisji Europejskiej **Ursula von der Leyen** podczas wizyty w Polsce 19 września 2024 r., Komisja **proponuje zmiany w trzech rozporządzeniach UE**, aby zapewnić **szybkie uruchomienie funduszy UE na wsparcie odbudowy po klęsce żywiołowej.**

Zmiany dotyczą rozporządzeń regulujących **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** i **Fundusz Spójności (FS)** oraz **Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)** na okres programowania 2021–2027, a także rozporządzenia w sprawie **Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** w ramach na lata 2014–2022.

Propozycje te są bezpośrednią **odpowiedzią na powódzie dotykające kraje Europy Środkowej i Wschodniej oraz pożary lasów w Portugalii we wrześniu 2024 r.** Wnioski rozpatrywane łącznie mogłyby umożliwić **siedmiu zainteresowanym państwom członkowskim** (Polsce, Rumunii, Austrii, Czechom, Węgrom, Portugalii i Słowacji) przeprogramowanie około **18 mld euro** (około **17,7 mld euro** w ramach funduszy polityki spójności i **588 mln euro** w ramach EFRROW) na pomoc w kontekście klęsk żywiołowych związanych z klimatem. Dzięki tym środkom UE będzie mogła elastycznie **wspierać wszystkie państwa członkowskie** dotknięte niedawnymi i potencjalnymi **przyszłymi klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem.**

Przewodnicząca Komisji Europejskiej **Ursula von der Leyen** powiedziała: „*Gdy dochodzi do katastrof klimatycznych, Europa jest silniejsza, gdy trzyma się razem. Widziałem z pierwszej ręki skutki powodzi w państwach członkowskich UE we wrześniu i obiecałem wprowadzić nowe mechanizmy elastyczności, aby wspierać państwa członkowskie w odbudowie, naprawie i rekonstrukcji. Dzisiejsze wnioski pokazują, że wywiązujemy się z tych obietnic: Zasilając płynność wyższymi płatnościami zaliczkowymi i współfinansowaniem funduszy UE, przynosimy realne korzyści mieszkańcom i regionom dotkniętym tymi klęskami żywiołowymi. Dajemy państwom członkowskim narzędzia, aby stały się bardziej odporne i lepiej przygotowane na przyszłe kryzysy.*

Zastrzyk płynności poprzez zwiększenie płatności zaliczkowych i współfinansowania w ramach polityki spójności

Fundusze polityki spójności już teraz wspierają państwa członkowskie w **zapobieganiu klęskom żywiołowym związanym z klimatem i w odbudowie po nich.** Dzisiejsze wnioski zapewniają jednak państwom członkowskim **dotatkową elastyczność w** wykorzystywaniu części funduszy na **naprawę uszkodzonej infrastruktury i sprzętu, zapewnianie żywności i podstawowej pomocy materialnej oraz wsparcia socjalnego i opieki zdrowotnej, a także tymczasowe wspieranie finansowania mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy.**

Ponadto wprowadzone zostaną **dwa nowe środki** w ramach EFRR i EFS+. Po pierwsze, **dotatkowe płatności zaliczkowe w wysokości 30 %** zapewnią natychmiastowy zastrzyk płynności w celu **złagodzenia presji budżetowej** na dotknięte państwa członkowskie. Po drugie, UE będzie w

stanie sfinansować **do 100 % wspieranych działań, bez konieczności współfinansowania krajowego** w celu rozpoczęcia prac związanych z odbudową.

Do **osiągnięcia tych celów można wykorzystać maksymalnie 10 % istniejących funduszy polityki spójności przeznaczonych dla państw członkowskich na okres programowania 2021–2027**, co umożliwi przesunięcia między funduszami polityki spójności.

Większe możliwości finansowania rozwoju obszarów wiejskich dla rolników, posiadaczy lasów i przedsiębiorstw

Ponadto dzięki zaproponowanym dziś zmianom w unijnych funduszach rozwoju obszarów wiejskich (ramy prawne EFRROW na lata 2014–2022) państwa członkowskie będą miały większą elastyczność w zakresie **wspierania rolników, posiadaczy lasów i przedsiębiorstw** dotkniętych klęskami żywiołowymi.

Wsparcie finansowe oferowane przez EFRROW będzie w **100 % pokrywane z funduszy UE**. Poprawka umożliwi państwom członkowskim bezpośrednio i szybko udzielanie **pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych** rolnikom, posiadaczom lasów oraz małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) w formie **płatności ryczałtowych**. Ponadto państwa członkowskie skorzystają z większej elastyczności w zakresie wprowadzania i wzmacniania środków służących **przywróceniu potencjału produkcyjnego** dotkniętych gospodarstw i lasów.

Kolejne kroki

Wniosek zostanie teraz poddany **zwykłej procedurze ustawodawczej** w Parlamencie Europejskim i Radzie Unii Europejskiej.

Po przyjęciu i zgodnie z zasadą **zarządzania dzielonego** zainteresowane państwa członkowskie będą musiały zdecydować, w jaki sposób najlepiej wykorzystać tę elastyczność, ile środków finansowych należy ponownie uruchomić, aby poradzić sobie z niedawnymi klęskami żywiołowymi, przy jednoczesnym uwzględnieniu ich szczególnych potrzeb. Następnie państwa członkowskie będą zobowiązane do przedłożenia Komisji Europejskiej **zmian w programie** w celu ich przeglądu i przyjęcia.

Kontekst

Dzisiejszy wniosek jest bezpośrednią odpowiedzią na **niszczycielskie powodzie, które nawiedziły Europę Środkową i Wschodnią** w wyniku burzy „Boris” i **pożarów lasów, które spustoszyły Portugalię** we wrześniu 2024 r., i może **obejmować klęski żywiołowe, które miały miejsce od 1 stycznia 2024 r.**

Wniosek jest częścią **szerszej reakcji UE**, która oferuje państwom członkowskim możliwość otrzymania wsparcia w następstwie klęsk żywiołowych zarówno na **natychmiastową pomoc kryzysową, za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności**, jak i na **długoterminową odbudowę i budowanie odporności**, między innymi za pośrednictwem Funduszu Solidarności Unii Europejskiej, rezerwy rolnej oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Przewodnicząca Komisji **Ursula von der Leyen** podczas wizyty w Polsce **19 września 2024 r. zapowiedziała możliwość wykorzystania funduszy polityki spójności na naprawę szkód spowodowanych powodzią.**

Polityka spójności jest **największym unijnym źródłem finansowania**, które pomaga regionom UE zapobiegać zagrożeniom związanym z klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem, przygotowując się na nie i przeciwdziałając im. W okresie programowania 2021–2027 z funduszy polityki spójności

(obejmujących Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (i programy Interreg), Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny Plus i Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji) przekazano już **14 mld euro w ramach finansowania UE**, aby wesprzeć państwa członkowskie w zapobieganiu ryzyku związanemu z klimatem i zarządzaniu nim.

Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE) jest kolejnym kluczowym instrumentem UE wspierającym odbudowę po klęsce żywiołowej. Od 2002 r. pomoc z FSUE jest uruchamiana jako **znak solidarności, oferując wsparcie państwom członkowskim UE i krajom negocjującym przystąpienie do UE**, które zmagają się z klęskami żywiołowymi i poważnymi zagrożeniami zdrowia publicznego. Biorąc pod uwagę **rosnącą częstotliwość i intensywność klęsk żywiołowych**, Komisja uzyskała zwiększenie rocznego budżetu FSUE w ramach niedawnego przeglądu wieloletnich ram finansowych (WRF). Roczny **budżet** przeznaczony na FSUE w latach 2024–2027 wynosi obecnie około **1,1 mld euro**.

W ramach **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) państwa członkowskie przeznaczyły** blisko **9 mld euro** w swoich planach odbudowy i zwiększania odporności na finansowanie środków związanych z **gotowością na wypadek klęsk żywiołowych**, w tym reform i inwestycji dotyczących przystosowania się do zagrożeń związanych ze zmianą klimatu, takich jak powódzie, pożary, burze i susze, oraz zapobiegania takim zagrożeniom.

Ponadto w **planach strategicznych WPR (2023–2027)** wspiera się inwestycje mające na celu **przywrócenie potencjału rolnego lub leśnego** w następstwie klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych lub katastrof. Obejmuje to środki, które przyczyniają się do **łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej**, z budżetem w wysokości **93 mld EUR** w latach 2023–2027.

WPR na lata 2023–2027 obejmuje również **rezerwę rolną** w wysokości co najmniej **450 mln EUR rocznie**, aby pomóc rolnikom w radzeniu sobie z zakłóceniami rynku lub wyjątkowymi wydarzeniami mającymi wpływ na produkcję lub dystrybucję rolną. W ostatnich latach rezerwę **uruchamiano wielokrotnie**, aby bezpośrednio wspierać rolników dotkniętych wyjątkowymi niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi.

Dzisiejsze środki, w połączeniu z istniejącymi dostępnymi zasobami, zapewnią państwom członkowskim możliwość odbudowy z zastosowaniem **podejścia „lepszego odbudowywania”**, tj. budowania w przyszłości bardziej zrównoważonych, odpornych i integracyjnych społeczeństw.

Aby uzyskać więcej informacji

[Wniosek dotyczący zmiany](#) rozporządzenia (UE) 2021/1058 i rozporządzenia (UE) 2021/1057

[Wniosek dotyczący zmiany](#) rozporządzenia (UE) 2020/2220

[Rozporządzenie \(UE\) 2021/1058](#)

[Rozporządzenie \(UE\) 2021/1057](#)

[Rozporządzenie \(UE\) 2020/2220](#)

[Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego \(EFRR\)](#)

[Fundusz Spójności \(FS\)](#)

[Europejski Fundusz Społeczny Plus \(EFS+\)](#)

[Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2022 \(EFRROW\)](#).

[Fundusz Solidarności Unii Europejskiej \(FSUE\)](#)

[Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności \(RRF\)](#)

[Unijny Mechanizm Ochrony Ludności \(ECPM\)](#)